

UKON UHRI

Kullakin kansalla on aina ollut sivistystasonsa mukaiset jumalat. Muinaissuomalaiset käsittivät jumalansa henkiolentoiksi. Kullakin asialla ja esineellä oli oma jumalansa eli haltiansa, eri heimoilla saattoi sitä paitsi olla omia jumaliaan. Taivaissa asuva Ukko oli ehkä suurivaltaisain ylijumala ja tavallaan, vaikkakin eri nimisenä, yhteinen kaikilla suomen sukuisilla kansoilla. Hän hallitsi ilmoja ja siis viljankin kasvua. Marilaisilla — tšeremisseillä — on pakanallinen palvelus säilynyt selvimpänä ja pääasiallisesti heidän palvelustöitönsä mukaan on tämä Suomeen sovitettu luku vapaanlaisesti sommiteltu.

UHRIA TUOTIIN UKOLLE. Äijönvaaran pyhässä puistikossa, kaikkivallan vainioilla, seisovat valkoisissa juhlatamineissaan vakaiset miehet.

Juhlava oli jumalan tupa. Lakena kaartui laaja taivas, lattiana levisi kallion kamara, seininä oli honkien humina, räppänä pilven lovi.

Jylhänä seisoi uhrikuusi, luojan puuksi lyylitelty. Kirkkaana pursui lähteensilmä, savusivat uhritulet, ja paikallaan oli suuri paasi, veren loviinsa kokooja.

Päämies ison pitäjän, tietäjä suuren suvun, sane li salansa julki:

— Ukkomme ylijumala, vallan pilvissä pitäjä, antaja ehtoisan elon, kaiken viljan kasvattaja! Tuomme tuomiset sinulle, asetamme antimemme, varajamme vakkasemme, saatavasi siemenestä, kyrsäkannikat rukihin. Ota uhrista osasi, katso kaikesta omasi. Suostunetko, katsonetko laatuiseksi lahjasemme?

Tietäjä kysyi luojan mieltä keveän lastun vuolennalla. Väki laskehe polvensa varaan edessä ylimmän jumalan.

Lastu ilmassa kierrätteli ja monin kerroin kaaratteli, kunnes paikalleen putosi, suotuisasti käännähtihe. Otolliseksi katsoi jumala uhrin.

Haastoi tietäjä sanansa lahjan vastaanottajalle:

— Ukkomme ylijumala, kaiken viljan kasvattaja! Anna meille nyt apusi, käännä puoleemme kätesi, pidä pilvesi varalla, päästä lämpösi lähelle, asuinmaille aurinkosi. Siemenen iteä anna, korren nousta korkeaksi, tähkä kortehen kohota, tähkäsen suo jyviä. Saata taajaksi satomme, vilja kasvatata Kalevan!

Tietäjä heitti kourallisen jyviä kuuman tulen syötäväksi, nousevan savun vietäväksi viljan kasvun antajalle.

Tehty oli viljauhri. Väki kohosi polvensa varasta. Tehtävä oli veriuhri.

Tuotiin valkoinen hevonen, veriuhriksi valittu. Virkkoi paikaltaan palvoja jumalan, puolesta anovan väkensä:

— Ukkomme ylijumala, sodan, rauhan säätelijä! Lahjaseksi, uhriseksi, mielellesi mieluisaksi, kaiken pahan päästimeksi, suuren onnen saamiseksi tuomme valkean orihin, välkkyharjaisen hevosen, hopealla huolitellun. Jos katsot hevon hyväksi, laatuiseksi lahjasemme, vavahduta varsaistamme, värisytä valkoistamme.

Läikähti lähteen vesi pärskyvän hevosen päähän. Polvensa notkisti uhrikansa luojan merkin saapuesaa.

— Otat vastahan orihin, katsot kauniiksi hevosen, vavahduttit varsaisemme, pestyn puhtaaksi vedellä ihmiskäden koskemilta.

— Vuotaos veri valakan, valuos veri lovehen!

Tietäjä heitti verta kuuman tulen syötäväksi, sinisen savun vietäväksi.

— Yhtyös tuleen tuliseen, häipyös savuun siniseen, vieös valtaisiin oloihin, luokse luojamme ikuisen, tulen tuikean keralla, savun sakean ohella, tulenhaltian avulla henki hopeisen orihin, sielu surmatun hevosen! Saaos ylhäälle sanamme, maille mahtajan väkevän, pyyntö puolesta väkemme: Ukkomme ylinen luojaja, kaiken vallan kannattaja, kaitsija Kalevan miesten! Tuo'os meille terveyttä, rakkautta, rikkautta! Myönnyttele rauha maalle, sopu laita sointuisaksi, väistä vaino, käännä kahna, anna oikeus osaksi!

Tehty oli uhri Ukolle ja kaikkivalta kumarrettu, anti annettu jyvistä ja veri liitetty tulehen, armo